

Børneblik: Den professionelle rammesætning af læringsmiljøer

VELKOMMEN

Program

- Praksisopgave: siden sidst
- Undringsværksted. Øvelse
- At se sine rutiner
- De fysiske rammers betydning

-
- Sæt jer i grupper og del jeres erfaringer
 - Lav 3 fællesnævner over hvad som synes fungerede godt
 - Lav 3 fællesnævner over hvad som er svært.

Øvebane i egen praksis

En *kombination* af dagens to workshops:

- Du skal lave en hånddukke eller sokkedukke.
- Du skal lave en bevægelsesfortælling hjemme i din egen praksis, som inkluderer hånd – eller sokkedukken
- Du kan bruge Trevarthens model om legesekvenser
- Du skal overveje, hvordan du opsamler erfaringer: film, fotos, praksisfortællinger eller andet.
- Medbring dine erfaringer på kursusdag 3 til fælles inspiration med resten af holdet

Undringsværksted

Tænkning kræver en etisk ansvarlighed eller etisk selvomsorg, hvor man ikke blot følger samfundets normer og regler, men tør sætte spørgsmålstegn ved disse.

Kun ved at åbne muligheden for at tænke selvstændigt kan vi undgå, at samfundet ikke eroderes af en 'eichmannisering'.

Eichmann var en tysk officer, som havde millioner af jøders liv på samvittigheden. Eichmann følte sig ikke skyldig i anklagerne, fordi han blot havde gjort, hvad samfundet havde forlangt. Eichmann var ikke uintelligent, men manglede evnen til selvstændigt tænkning.

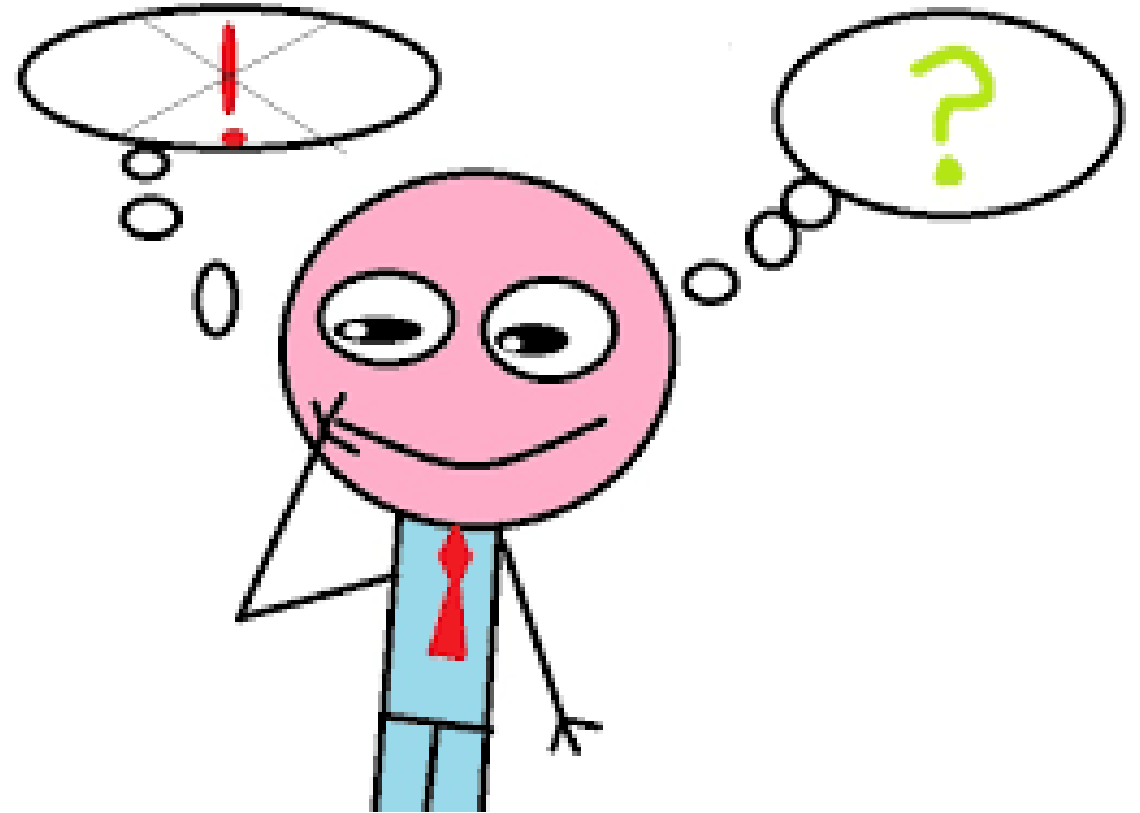

Undringsværksted

Finn Thorbjørn Hansen forsøger i bogen *At stå i det åbne* at beskrive fænomenet undren. Med en omskrivning lånt af Arendt kalder han denne form for undring den 'beundrende undring'.

Undringen er ikke forårsaget af det overraskende eller omtumlede i tilværelsen, men er derimod en undring, som opstår, når man begynder at undre sig over sin egen tilværelse og de erfaringer, man har gjort sig.

Dermed bliver filosofi for Hansen en praksis, som tager udgangspunkt i det levede liv og de konkrete erfaringer, vi gør os.

Undren er filosofi

Jostein Gaarder (ham med Sofies verden) sagde på et tidspunkt at man kan ikke lære at undre sig, men man kan glemme det, og han tilføjede, at alle voksne –og især forældre, lærere og pædagoger- har som en af deres vigtigste opgaver at sikre at børn til stadighed får mulighed for at undre sig. - Ved at de voksne kan undre sig

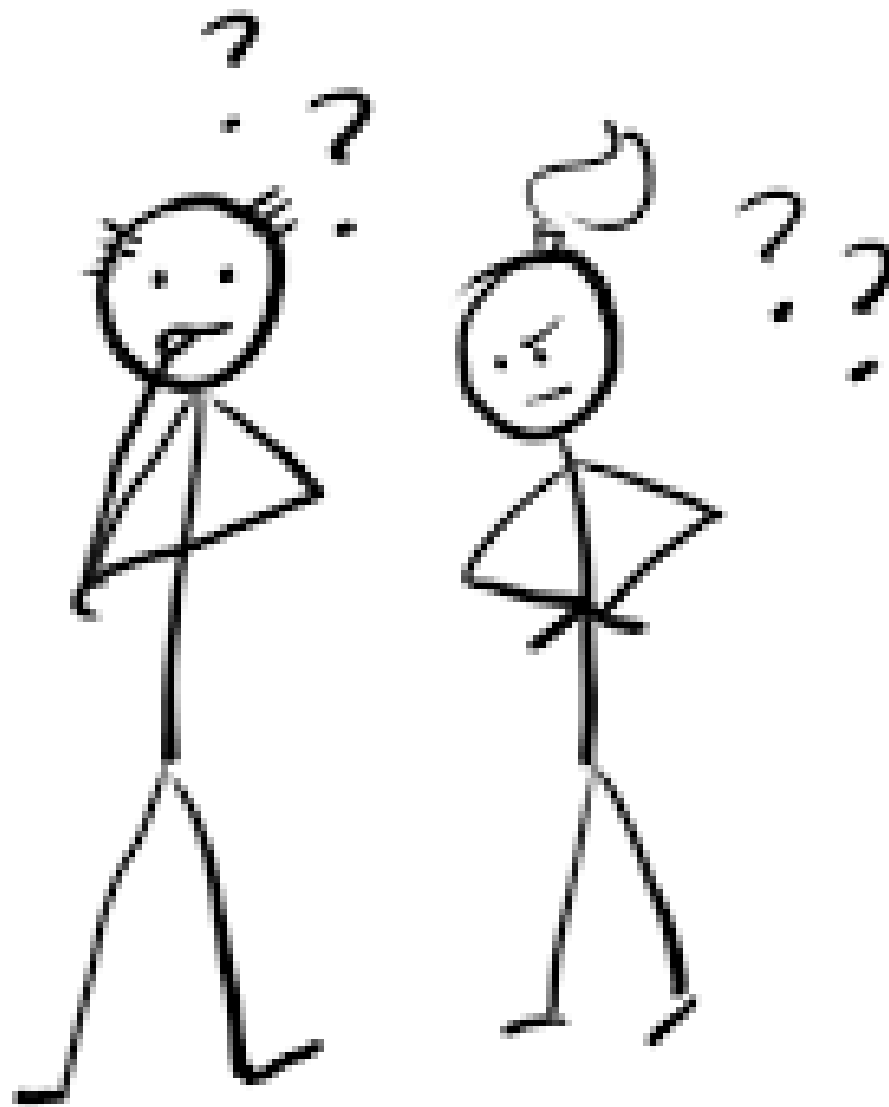

Undringsværksted

Nu skal i vise i kan undre jer 😊

Første skridt i at kunne være
refleksiv

& Første skridt i at kunne skabe
en forandring mod stærkere
dagtilbud

Øvelse: undre jer !!!!!

Undre jer fra der hvor i sidder:
5 min

Skriv jeres undringer ned.

Del dem i plenum.

Øvelse: undre jer !!!!!

Undre jer udenfor dette rum i 10 min

Skriv jeres undringer ned.

Del dem i gruppen

Diskuter hvorfor det mon er sådan.

Hent oplysninger

Fortæl jeres bedste undring i plenum 😊

Nysgerrighedsmetoden

- Dette undre jeg mig over
- Hvorfor mon det er sådan
- Hent oplysninger
- Dette har jeg fundet ud af
- Fortæl det til andre

Læringsmiljøer, rutiner og rammer.

Dagtilbudsloven § 8.

Stk. 2.

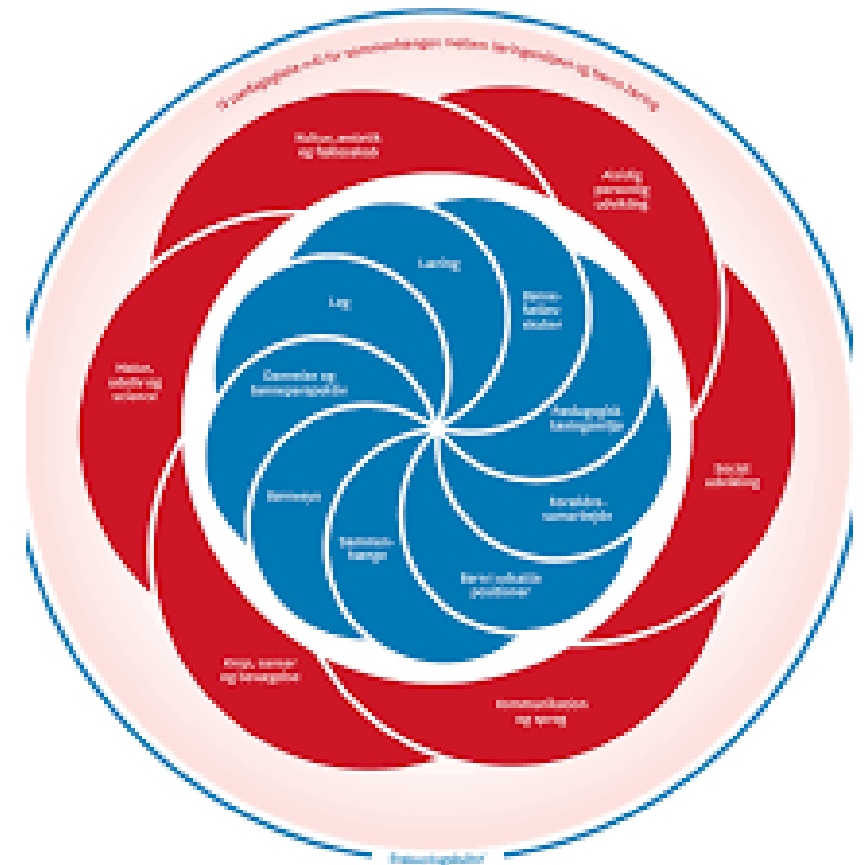
Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et pædagogisk grundlag, jf. stk. 3 og 4, seks læreplanstemaer, jf. stk. 4 og 9, og mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring, jf. stk. 9.

Stk. 3.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, **hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen** etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter og **daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes**. Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.

Stk. 4.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring, herunder nysgerrighed, gåpåmod, selvværd og bevægelse, inden for og på tværs af følgende temaer:

Rammen som organisering.

I 2013 rystede forsker Ole Henrik Hansen den danske pædagogiske praksis ved at sige at det ikke er rammer som udelukkende skabe kvalitet i dagtilbud, - men at det i høj grad handler om evnen til at organisere praksis, - og skabe pædagogiske læringsmiljøer.

(Ole Henrik Hansen, 2013)

Rutiner

- Alle børn (voksne) elsker rutiner.
- Rutiner skaber tryghed
- Rutiner skaber overskud til at kunne lære nyt.
- At kunne skabe gode rutiner er et vigtigt redskab i inklusionsarbejdet, - da de kan skabe naturlige deltagelsemuligheder
- Men rutiner er også usynlige for os og derved svære at ændre.

Rutinen som et læringsrum

- I rutinerne ligger der uendelige muligheder i at skabe læringsmiljøer.
- Fx garderoberutinen på vej til legepladsen,- bruges det til læring eller er det bare en praktisk foranstaltning som skal overståes hurtigst muligt som en overgang til legepladsen ? For at kunne komme til fælles pause ?

Undring over hverdagens rutiner.

Gruppearbejde

Modtagelse af barnet

Formiddagsaktiviteter

Måltider

Eftermiddagsaktiviteter.

Hente situationer

Fri leg og styret leg – hvornår.

Garderobeopførsel

Hygiejne rutiner

Pauserutiner

Personale nomering/ organisering fx Andet arbejde

- Vælg en tematik
- Fremlæg for hinanden jeres rutiner
- Undrer jer over hinandens praksis.
- Undersøg hvorfor i gør som i gør.
- Diskuter hvilke rutiner som skaber det mest meningsfulde læringsmiljø for barnet og hvorfor
- Fremlæg for hinanden

Hvor meget er børnene inddraget i jeres rutiner og hvor meger gør I.

”Rummelige eller trange deltagelsesmuligheder i jeres rutiner (bae 2009)

Taler i om der er nogle børn, som slår sig på jeres rutiner ?

Hvor meget er jeres rutiner under påvirkning af forældrebestyrelsen

Hvor ofte taler i om jeres rutiner på p møder – og en vurdering /udvikling af disse.

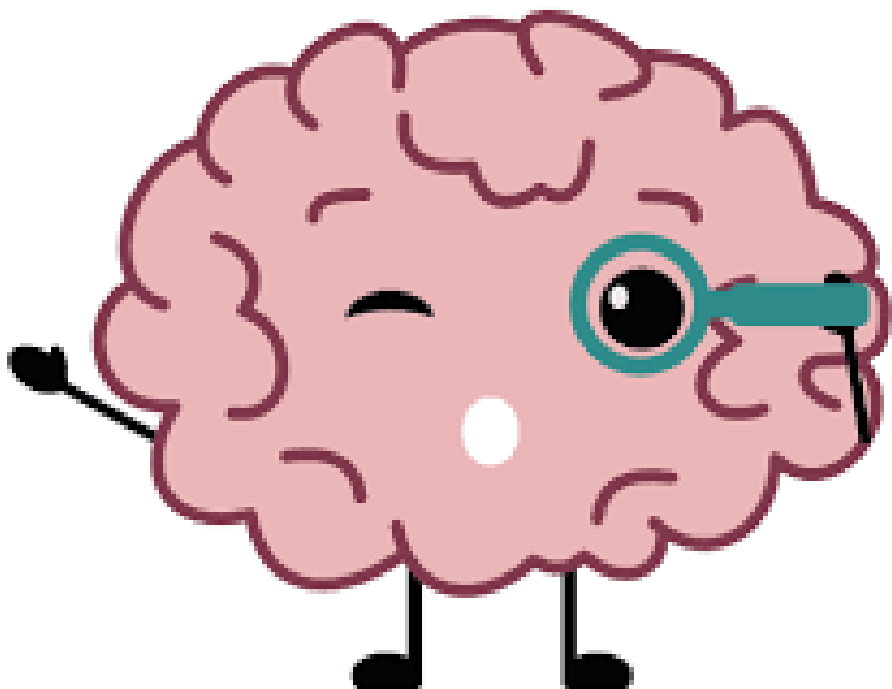

Min store interesse for det pædagogiske RUM

- Jeg har arbejdet med indretning af det pædagogiske rum i Danmark og Rumænien
- Jeg har de sidste 5 år siddet som observatør i forskellige pædagogiske rum.
 - Uroligt/arbejdsmiljø og stressede ansatte kan afhjælpes via pædagogisk fokus på det fysiske rum
 - Urolige/inaktive børn/borgere kan afhjælpes via pædagogisk fokus på det pædagogiske rum

Min konklusion.

- De fysiske rammer har en enorm (usynlig og ofte uitallesat) magt over menneskers adfærd og kroppe.
- En opmærksomhed på de fysiske rammer kan styrke den pædagogiske myndighed og dømmekraft, - som kan balancere det pædagogiske paradoks mellem frihed og tvang.

Rodacia i Rumænien
møder daginstitutioner
I Danmark

Dansk traditionel pædagogisk
indretning

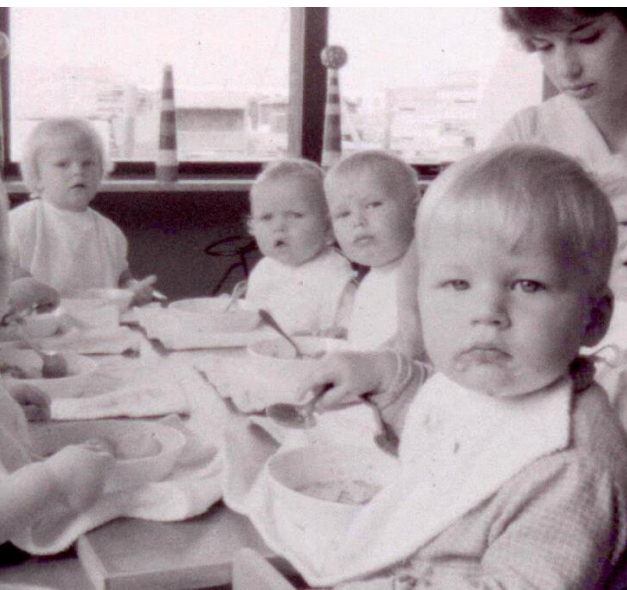
Den historiske indretning:

Sammenhæng mellem arkitektur
og pædagogik.

Ro, regelmæssighed og renlighed. det passive barn. før (1930- 1970)

- **Fysisk ramme:** villa, lejligheder, med trapper, og små legepladse
- **Indretning:** rene flader til nem rengøring, møbler som passivisere barnet. høje stole, legetøj uden for rækkevidde. voksenstyrede aktiviteter. barnet bliver bispist.,- barnet skal sove, barnet skal rengøres. barnet skal opbevares. alle behandles ens.
- **Pædagogen:** er ikke uddannet , er kvinder som ikke selv har børn, har et kald.
- **Pædagogik.** stærk pædagogiske styring, i ikke børnevenlige rammer.

Det kompetente kreative barn. Startende i 30 ,- men mest tydelig institutionerne fra 1980erne

Frøbel inspireret. Børnemagt, Det kompetente barn

Bygningen: Store flade bygninger, børnevenlige,- med relativt store stuer og ekstra rum til funktionsopdelte aktiviteter. Store , vilde legepladser,- med bål , selvbyg, dyr,

Indretning: børnevenlig indretning. fx med køkkener hvor børne kan nå borget fra den ene og nedsænket gulv til voksne på den anden side. små garderober som børnene selv kan administrere, med billeder som dirigerer børnenes identitet. stuenavne i børnehøjde: bjørne, mariehønsene, , små toiletter, lave vaske. Selvhjulpethed.

Funktionsopdelt. Puderum til den aktive krop, krea rum til den skabende krop, stillerum til den afslappede krop. rum til fordybelse og aktivitet. .

Pædagogerne: er uddannede og ligeledes som uddannelserne er de meget optaget af den kreative udfoldelse. at gøre noget har fokus på barnets kreative egenudfoldelse og barndom i egen ret.

Pædagogikken: Meget frihed til børnene,- Stærk styring i rammerne

Selvhjulpenhed via indretning

Det lærende, “skrøbelige” barn. 2000 og frem

Bygning: ligner almindelige boliger. Optimeret, strømlinet, Store fællesrum, bevægelige vægge, meget personaleplads, meget få ekstra rum i form af krearum, puderum og bevægelsesrum. Meget ofte meget glas (vanskeligt indeklima) Gennemsigtighed i rummene til at kunne overvåge børnene fra et centralt sted.

Indretning: stuerne hedder nu øst, vest, nord, syd, eller filosofers navne. (???)børnenes garderober bærer barnets skrevne navn, - Store kvadratiske hvide fællesrum (gode til møder oplæg forældremøder) Meget kontorplads til dokumentation/etc. De bevægelige vægge, umuliggør krea ophæng, brandfarer umuliggør ting der hænger.

Flere børn på meget mindre (børne) plads. sikre legepladser, puderum er væk, - det store tomme fællesrum tænkes bevægeligt, - skal kunne transformere sig til puderum, krearum, - dyrerum, - og garderobe, - men istedet bliver det bare til rod.

Pædagog: er nu uddannet i et akademisk lys, - fra seminarium til university college. de kreative fag og optagethed af indretning som den 3 pædagog ryger i baggrunden, - dokumentation, metodetænkning, forskningsbaseret og evidensbasert viden vinder frem i forhold til erfaringsviden.

Pædagogikken: svag pædagogisk styring i svage uklare rammer. (Måske en sprængfarlig cocktail)

Ellen Beate Sandseter. PHD og forsker i børnemiljøer.

- Ellen Beate Sandseter, mener at legepladserne nu er blevet så sikre, at børnene ikke har samme mulighed for at tage chancer i legen. Hun henviser blandt andet til, at gyngerne i Norge ikke må svinge lige så højt i dag som i 1990'erne, og at sikkerhedsgodkendelserne har ført til ensartede legepladser med udstyr, der er designet til at opfylde kravene.
- “Legen har en antifobisk effekt. Vi er for eksempel alle sammen født med højdeskræk, og børn lærer sig selv at håndtere den skræk, når de klatrer højt op. Det er en lektie for livet. Men når børn ikke har mulighed for at slå sig eller tage risici, vil de formentlig udvikle dårligere motoriske evner, blive mindre selvstændige og også dårligere til at vurdere deres egne evner for at komme ud af en situation,” siger Ellen Beate Sandseter fra det norske seminarium Dronning Maudes Minne.
- Med andre ord: Børn, der ikke øver sig på at komme til skade, vil ende med at komme mere til skade. Både fysisk og mentalt.
- Ellen beate laver en hård analyse hvor hun mener at børns mistrivsel er proportionel med sikre legepladser.

Da pudrummet pludselig forsvandt

- En dag fandt jeg ud af at flere børnehaver nu havde sparet pudrummet væk
- Det var nu for farligt at børn legede vildt selv.
- ”De kunne også lave alt muligt som man ikke kunne overvåge. I stedet var der nu ”voksnerum” hvor de voksne kunne få ro til at dokumentere.

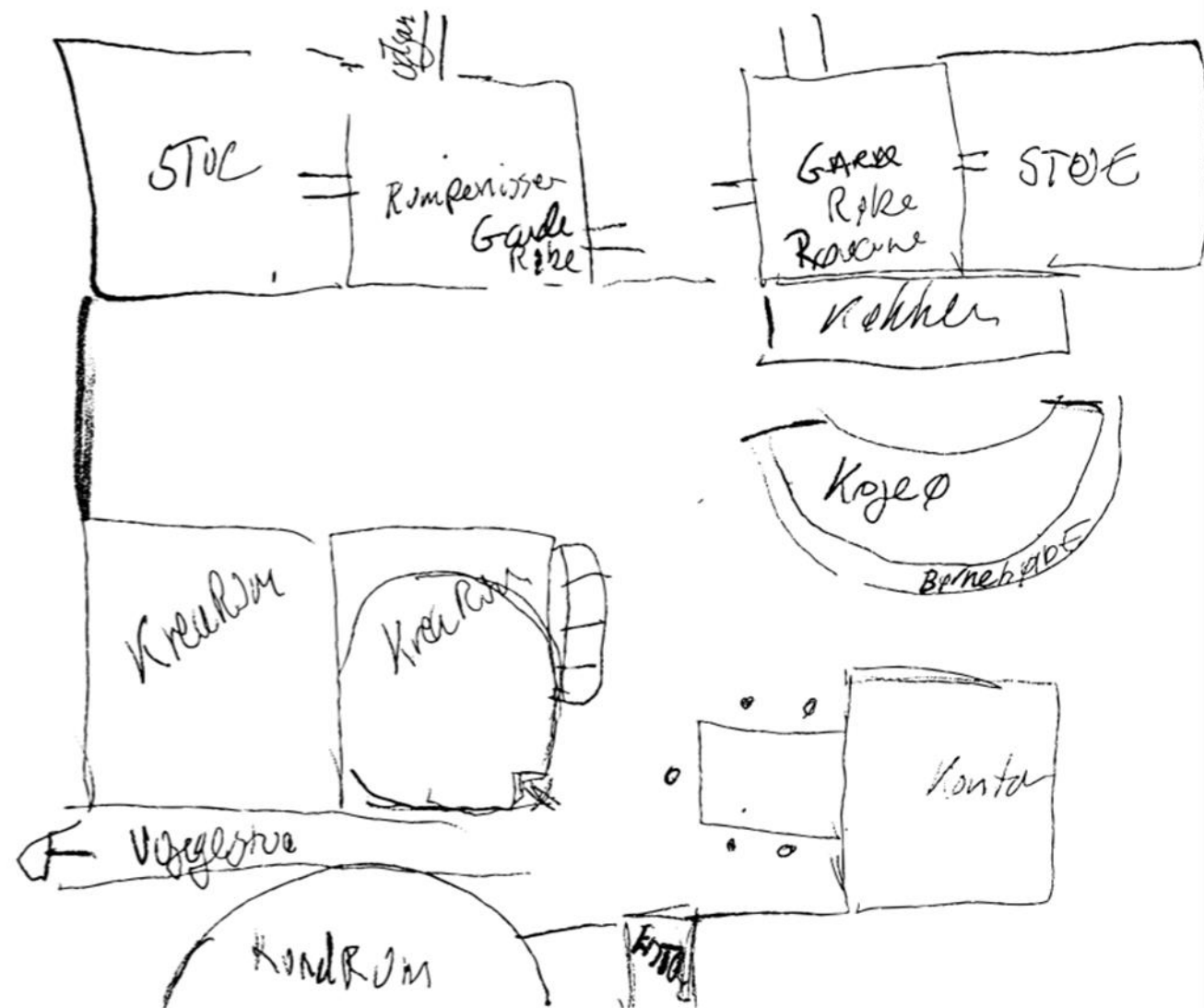

Gruppeopgave:

Hvordan virker disse institutioner på børns kroppe

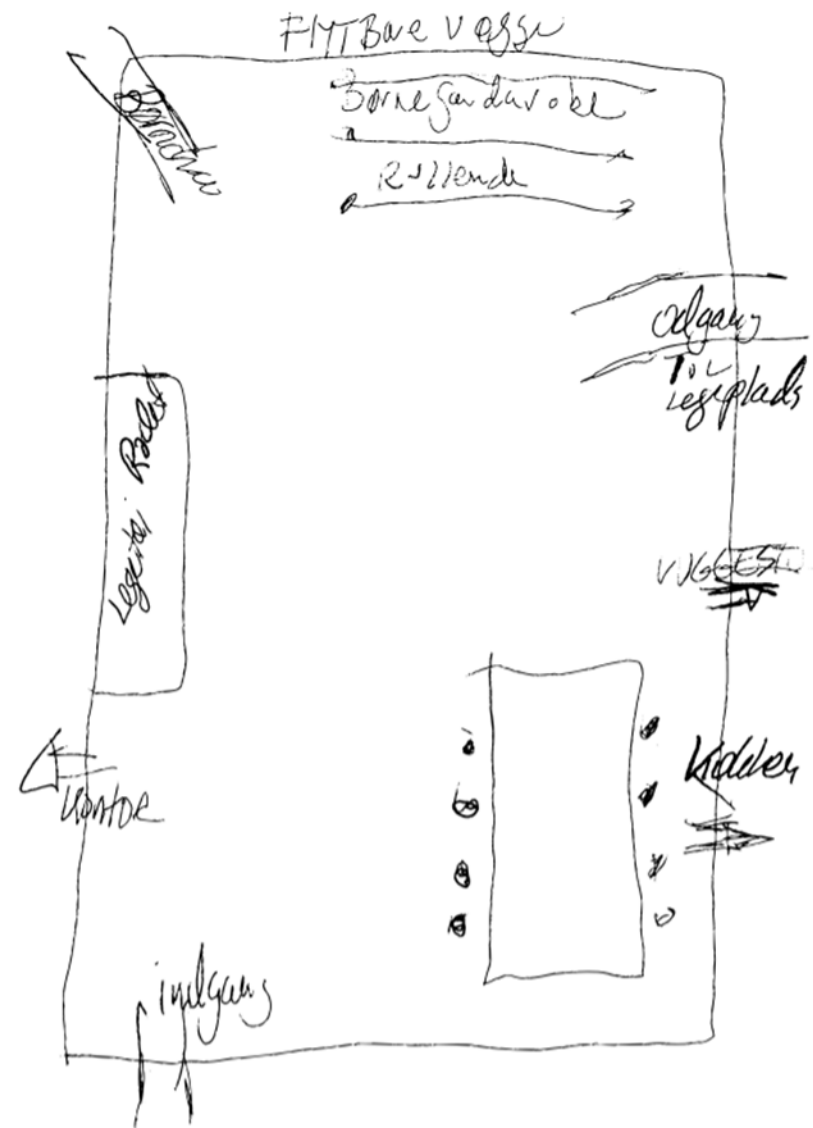
- Diskuter, hvilken type institution er jeres institution.
- Kan i genkende ovenstående i jeres indretning.
- Undre jer sammen over hvordan I tænker, at man skaber den bedste institution, som skaber rum til børns leg, venskab og fællesskab.
- Tegn denne instituion.

- Klokken er 7 om morgenen. Jeg sidder i fællesrummet i en skumgummi kongestol som står i et indhak i væggen. Pædagog sidder ved et fælles bord, - der er kaffe på kanden og morgenmad på et rullebord. Susan kommer ud fra rumpenisernes garderobe med sin mor i hånden.
- Pædagog: Godmorgen susan. Susan går glad hen til bordet og sætter sig op. Skal du have cornflakes igen idag ? susan nikker. har du tid til en kop kaffe. Mor sætter sig ned og får en kop kaffe.
- Mohammed kommer ind fra garderobe og går hurtigt hen mod fællesbordet. Stiller sig op foran pædagogen og løfter benet. .
- Pædagog; Neeej mohammed du har fået nye sutsko, - hvor er de flotte. har du fået morgenmad. Far kommer efter Mohammed og svarer at Mohammed har fået morgenmad.
- Pædagog: Mohammed du må gerne gå ned i rundrummet, - hvis du har lyst. Mohammed vinker til sin far og løber ned i rundrummet.
- (Jeg går derned og kigger ind. han løber og løber rundt helt alene i 5 min, - indtil søren kommer ned og løber med jeg går tilbage til fællesrummet, - der sidder nu 4 børn og spiser og en ny pædagog er mødt ind. der snakkes og spise.)

- Tydeligt fællesrum som viser børnene hvad der skal ske.
- Rolig indretning,- og afdæmpet belysning. en pædagog som sidder roligt ved bord
- Her spises der ved bord eller der kan hygges i sofa. der er ikke andre muligheder.
- Det separate garderobe gør, at børn og forældre i ro og mag kan få gjort sig klar til en dag i børnehaven uden at forstyrre morgenstemningen.
- De energiske børn kan få lov at give den gas i rundrummet uden at forstyrre de andre børn.
- fællesrummet inviterer hermed til det ønske man har med en rolig start på dagen. indretning og pædagogisk sigte spiller sammen,- samtidig med der er plads til de børn som har uro i kroppen.

- morgen kl 700.
- Der sidder 3 børn og 1 pædagog ved bordet og spiser morgenmad. forældre kommer ind af indgangen,- siger gomorgen og går op for enden af rummet og hænger tøjet op.
- et barn græder ved bordet og pædagog prøver at trøste hende mens hun hilser på forældre som kommer ind. 2 drenge kommer samtidigt og begynder at løbe rundt i rummet,- mens de griner. Ny pædagog kommer ind. “Hey drenge stop lige,- med det løben og sæt jer lige op til bordet”. drengen sætter sig op ,- den ene dreng ser på den anden dreng og siger bah.. den anden dreng svarer bah. pædagog. “Mathias stop nu med det der” .Mathias,- sidder uroligt på sin stol og hopper ned og begynder at løbe igen. Mathias sæt dig herop,- du skal have noget at spise. Mathias siger NEJ. Pædagog lokker mathias,- kom nu herop,- så smører jeg en mad. NEJ siger mathias.
- leder kommer og siger hej inden hun går ind på kontor. køkkendame snakker højt ude fra køkkenet med en anden voksen om et arrangment som skal laves senere. nyt persoanle kommer ind og går over i vuggestue.
- jeg noterer....pyhhh hvor er der meget uro....

Analyse af 2010 rum.

- Store tomme rum inviterer til børn som løber (urolige).
- Pædagoger skælder mere børn ud i store rum.
- Store tomme rum har en tendens til at rode
- Store tomme rum har en tendens til at blive til “banegårdspladser” med meget gennemgang og meget uro og voksensnak. svært ved at lave intime relationer.
- Børn bliver mindre selvhjulpne i store tomme rum fordi rummet ikke hjælper børnene til at finde ud af hvad “meningen er”

At indrette et hjem eller et udviklende rum

- Indretning skaber ro eller uro
- Indretning kan udfordre eller passificere
- Indretning kan skabe selvværd eller forkerthedsfølelse.
- Men indretning er usynlig for mange pædagoger og istedet for at forandre indretningen kaster de ofte “sorte per” over på barnet eller borgeren , hvis disses kroppe opfører sig uhensigtsmæssigt.
- **Vær en myndig pædagog,- Skab glade dygtige kroppe med en bevidst indretning.**

Hvor kommer inspirationen til den børne centrerede indretning?

Loris Malaguzzi var en italiensk pædagog som ud fra observationer og dokumentation af børns tanker og handlinger, skabte grundlag for en ny førskolepædagogik i **Reggio Emilia**.

Det er begreber som »Det kompetente barn« af Daniel Stern (jesper juhl) »Et barn har mere end 100 ord« af Loris Malaguzzi og »miljøet som en ekstra pædagog«, som typisk knyttes til disse børnehaver.

”Rummet som den tredje pædagog” Første pædagog er selve pædagogen, anden pædagog er pædagogikken og den tredje pædagog, er som begrebet ligger op til, rummene.

Rummene skal være tydelige,- have identitet, være funktionsopdelte,- og man skal undgå at rummet sender forvirrende signaler og har kaos i sin identitet.

Rummet skal medindrage dens brugere i sin indretning de fungerer som gode lærings- og udviklingsmiljøer. Der bliver lagt op til oplevelser med nye ting, så brugerne bliver stimuleret og kan reflektere over de oplevelser de har gjort sig i løbet af dagen.

Endvidere er fokuset i Reggio Emilia pædagogikken, at barnet kan gøre sig kropslige erfaringer, som de måske aldersmæssigt ikke er helt i stand til endnu, og at opleve glæden ved det. Skal udfordre barnet på en legefuld måde.

Rummet 4 pointer

Barnet/borgerens rum og ikke personalets rum.

- Tydeliggør at det er barnet/borgerens hjem,- at de hører hjemme.
- Masser af egen kunst på væggene
- Indsigt i den “andens” lyster til hvordan er det rart for barnet/borgeren og ikke kun for pædagogen.

2. Tydelig identitet

- Rummet skal være tydeligt og have en klar identitet. Hvad vil rummet os.
- Et tydeligt rum disciplinerer barnets, borgerens og personalets krop til fx selvhjulpenhed,- i den retning man pædagogisk ønsker
- Indretning af rummet skal afspejle den pædagogiske kerneopgave og den pædagogiske retning man ønsker. Et stort tomt rum inviterer fx til urolige kroppe og højt lydniveau.

3. Små rum i rummet

- Et rum kan varetage mange funktioner hvis man er tydelig i afgrænsninger.
- Et rodet rum inviterer til rod/uro i kroppe (hvad er meningen jeg skal her)
- Tydelig små opryddelige rum gør det overskueligt for børn/borger,- hvad er det jeg skal gøre her. Derved gør små rum det tydeligt, hvilke muligheder der er til at udfordre barnet/borgerne kreativt og læringsmæssigt.
- adgang til rum og aktiviteter som kan rumme forskellige børn /borgeres følelser og behov er vitale.
- Fokus på funktionalitet,- læring og udvikling

4. Det udviklende og kreative rum.

Rum skal i deres indretning appellere til barnets kreative og til deres lyst til at bruge deres krop.

Rummet må ikke pacificere barnet,- men skal udfordre det.

Rummet skal være i øjenhøjde med brugerne,- være indrettet til deres udviklingsniveau.

Materialer skal være tilgængelige for børn/borgerne.

Gruppeopgave:

- Undre, tegn og Diskuter jeres fællesrum.

Hvad vil rummet med børnene ?

Hvilken form for kropslighed invitere rummet til?

Giver rummets udformning mening ift. de aktiviteter pædagogerne gerne vil lave?

hvordan kunne man gøre det anderledes.

Case: Fællesrummet som banegård

Stort rum i Børnehave

Forbinder børnehave og vuggestueafd. hvilket betyder en konstant trafik igennem rummet.

Der er et åbent vindue fra køkken ud i rummet.

Rummet har et bord med stole og en masse legetøj, kreative, - bolde, - udklædningstøj som ligger op langs væggen (nord) I et stort rud

Grundet pladsmangel bruges rummet til storegruppen til undervisning.

30 x 15 meter.

Observation

1 pædagog sidder med 7 børn og laver en aktivitet hvor børnene skal lave noget påskeklip ved bordet.

alt i mens de sidder her, kommer der Kollegaer/ personale igennem rummet som skal fra den ene afdeling til den anden,- samtidig med at man høre køkkenlarm.

pædagogen bliver flere gange stoppet i sit arbejde fordi kollegaer tiltaler hende med forskelligt arbejdsrelaterede emner. (pædagog er tillidsmand)

børnene sidder og venter på pædagog taler færdigt,- og uroen spred sig. personalet der går forbi hilser og taler også med børnene når de går forbi med hej,- “hvordan er det gået mohammed har du fået en lillesøster” ?

Flere børn rejser sig nu fra bordet og begynder at tage noget udklædningstøj,- mens de kravler gennem rør og griner højt. Alt i mens sidder der 2 piger ved bordet, halvt færdigt med deres klip,- og stirrer ud i luften. Pædagog har talt færdigt og vender tilbage til bordet “hva så piger er i helt faldet i staver ?”

Opgave

- Indret rummet så det giver plads til storegruppen samt skaber plads til et generelt krearum,- og samtidigt fungere som gang mellem de 2 afdelinger.
- De vil også gerne have et mere hyggeligt morgensted,- hvor de kan modtage børnene i ro og mag.
- Byg eller tegn rummet i jeres grupper.
- Fremlæg jeres indretningside med pædagogiske refleksioner som argumentation

Opgave til næste gang.

- Gå hjem og observer og undre jer over en selvvalgt indretning eller en rutine.
- Undre jer over dette. Hvorfor har i denne ramme? og giver det mening i forhold til at skabe leg, venskab og fælleskab'? Kunne I gøre det bedre ?
- Lav et foreslag til en forandring mod et bedre læringsmiljø.

